

01365 Niåns Jönsons 4

Bestrifning,

Siber

Det Präktiga Kongl.
Slottet i Stockholm,

Sordom kallade

Tre Kronor,

3 hwillet,

Deras Kongl. Maj:ter

Til Undersåtarenas Största Glädje,
i en wålsignad stund täcktes inlytta,
den 7 Dec. 1754.

SENDER M,

Tryckt af PETER Jöranson NYSTRÖM,

D. II.

Hesselius A

Swätryck

1.

Gården Marjo hon satt och tänkte på Måns,
 Som farit til Stockholm på Slådan;
 Hon wäntade honom all weckan omsäns,
 Dock skyndade Måns sig ej thådan.
 Om honom hon drömde hwar endaste natt,
 Och dagen war länger som Året,
 Af fruktan, at denne des sätaste Skatt,
 På wägen afbrutit sig låret.

2.

Nog resten til Stadin at köpa måg skor,
 Och annat hwa Bröllopa fråsiver,
 Wår lysning är ute och jag will bli Mor:
 Så talte Hans Kära, som båfwar;
 Hon mente, det Han uti Sjö-botten war,
 Ell' supit up Kalfwen den feta,
 Ell' blifwit hos andra Stads-Flickorna qwar,
 Som kunna hans kärlek upreta.

3.

Ty kammar hon håret och lagat sig fort,
 Til Stockholm, sin Gästman at finna;
 Men innan hon hinner wäl utom sin port,
 Begynna des égon at rinna
 I Glädje; ty Måns hemfarande kom,
 Han förde som Brudgummar plåga,
 Och kyßte sin Marjo, samt talte sen om,
 Den glädje, som alla bör åga.

4.

4.

Han säger: Min hönna, nu är der en ståt,
 Och Slottet (a) det glimmar så wida,
 Ut huru du bär dig i måron rätt åt,
 Så måste du skadat rätt tida;
 Det lysar så härligt af Marmor och Gull,
 Af Sölsfwer, af målning och mera,
 Så hwarken Herrskapets ell Påfwens Skatull,
 Kan blänka så härligt nåndera.

5.

Ja Kronan, som du utaf Prostmora får,
 Om Söndag då wi skola wias,
 I fågring mot Slottet alsinte förslår,
 Ehuru af Gull-Smen hon gnias:
 Ja! när jag begynte der skada på alt,
 Så stog jag råd-löser och gava;
 Ut måla så stråkligt, hweni har det befalt?
 Ell kunnat så himlarna apa?

6.

Aldrig war Salomos Tempel så klar,
 Som Kyrkan i Slottet allena:
 Der lysar ett Orgwärd, en Predikstol rar,
 Hwars like ej gifwes de mena:
 Der blänker et hwalf, så hylkliga grant,
 Som skulle der Anslarna trivas,
 Til minsta, så målade härligt, jag fant,
 Ut icke de kunna bestrifwas.

Altaret och Taket är konstigt besatt,
 Med Gullet och målningar rara;
 På golfwen och muren så lysa en skatt,
 Ty allt utaf Marmor mon wara.
 Apostlarna stå der hwar en efter an,
 Så gråa som Tålsman om Hiesan,
 Och Swea Riks Kungar (b) der finnas iblan,
 Som främjat den Christliga Måsan.

Tänk Wåkjena huset för Kirkan det är,
 Utsirat med Pelrar af marmor,
 Som glänna långt mer än de knappat du bär,
 Och seck uti fjol utaf Farmor:
 Ja travvan är dubbel af samma slags sten,
 Långt slatar än glaset det blanka,
 Som åfwen tilhova utsprider et sken,
 Och sågnat på hierta och tanka.

Ur Kirkan jag fölgde med hoven omkring,
 Besåg många hundrade Salar,
 Med målade djur och sällsamma ting,
 Som wistas i Sidar och dalar:
 På Brannar å Gaddor å Abbor jag såg,
 Som woro ur watnet inburne;
 Jag tänkte thet hwaren för högtiden låg,
 Och blifwit af Kocken nys skurne.

10.

Men när som de bödo mig taga en bit,
 Så grep jag i målningen miste,
 Estrax Herrarna roa sig åt mig med flit,
 Ty de utaf Konststycket wiste;
 Een såg jag båd Orrar och Ander och Höns,
 Och många slags foglar okända;
 Jag sökte dem stråma (min dumma go Jöns)
 Men ingen sig wille bortwända.

11.

Båd Harar och Hjortar och Ulgar der fans,
 Som drefwes af käckaste hundar:
 Här tänkte jag skåda alt uppå den dans,
 Som nu uppå Slottet tilskundar:
 Jag såg wäl hur Skytten han mårta och gick,
 Samt årnade Willswinet fälla:
 Jag wänta på Skottet och wänta jag fick,
 Ty Böfan hon kunde ej smälla.

12.

Emedan hon konstigt war målader af,
 Och så, wero djuren allhoya,
 Det en uti föllje wid handen mig gaf,
 I det jag åt Skytten skull rova!
 Mig omsider wites de windrukwor små,
 Med Pumpor, å Paron, å Krikon,
 Spanst Kiersbår med Smultron och plomarna
 Citroner, Pumranser å Fikon. (blå,

13.

Nu tänkte jag på til att fylla min hatt,
 Och gifwa dig Marjo at sinaka;
 En grev jag i Klasan, kund ingen så fatt,
 Drog handen helt mislynt tilbaka;
 Man sade: det Pelles self warit had der (c)
 Och målat de tafflorna alla;
 För aldrig så såg jag så konstiga bår,
 Som wuro och syntes affalla.

14.

Små Fröknar jag fant uti Drottningens rum,
 De hårligt på wåggarna lyste,
 Straxt jag dem blef warse, så blef jag helt stum;
 En alla så kärliga myste:
 Jag tänkte min Marjo, om wor du så skön;
 Så kund jag dig aldrig fått åga,
 Ell. fick jag i synen gå brüner och grön,
 När Herrskapet efter dig fråga.

15.

Kring muren så såg jag Tapeter upsatt,
 Som wisa ut Länder och Städer,
 Och ser man en färga båd höger och matt,
 Som skäller fram Gudar och Fäder;
 Allt hwad som i Sagor och Böcker man hört,
 Om Kämpar, om Drakar och Jättar,
 Det synes så konstigt på wåggarna fört,
 Allt ingen det bättre förrättar.

Ja Taket de woro så strade ut,
 Med alla slags Folk uti wåla:
 Storturken han står der och håller et spiut,
 Jag ymkar den hos'en skal tråla, (d)
 Sotgubben han går der så blotter och bar,
 Som skull han nyss kommit på Jola, (e)
 Så svart uti Synen han säkerlin war,
 At aldrig han brännes af Sola.

Han hade et hår så finurligt och finått,
 Som Lamben de Tyska och spåda:
 Det kommer deraf han i storsten har fått;
 I alla sin dagar nedtråda;
 Tänk inte mer hwita jag på honom fann,
 En tåndra som sätto och lyste,
 Och lite i öga, som fastliga brann,
 I drat Han Pärllorna hyste.

Jag såg der en Konung frå werldena ny, (f)
 Med fransar och rumpor fring rona,
 Om Kläder han syntes sig litet at bry,
 Dock bar han en sällsammer Krona,
 Som war utaf fjädrar rätt konstigt hopsatt,
 Han hölt uti handen en båga,
 Så war han til slapnad och laterna fatt,
 Som kund han i Bardalek tåga.

Sen såg jag den fjerde rätt aldeles kladd,
 Som Herrarna Stora i Kopa, (g)
 Och alla Elementra, blef omsider rådd,
 Ut ståda på djuren allhopa.
 Kroklisten h), hafskusen i) och nåckmøa k) sielf,
 Som sadet at Folket förtralla,
 Der lågo och plaskade ut en Elf,
 Samt sökte sitt rof at behålla.

Smeds-Låse (l) afmålad kabl. naken war han,
 Och smidde på grofwan en spiker,
 Då Hustrun hans wiste ta Odin (m) i famn,
 Tänk tåckan en stugan en stör,
 Som derför at Låse war litet lågbent,
 Och något uttröttad af slåggen,
 Så gick hon i sällskap med andra hel sent,
 Då Låse låg ensam emot wäggen.

Orfåhus (n) iag såg der med harvorna stå,
 Nog kund han i werldene spela,
 Til Blå-kulla, sadet han en gång at gå,
 (Dock de som då skrifwit ha fela),
 Men Sagan så lyder: när som han for dit,
 Och humnit på floden den stugga,
 Så spelten så ljusligt och må sin vifte,
 Dref alla Trollsländer til rygga.

Han sökte sin Hustru Urrice så gen, (o)
 Det fect han också för Musiquen,
 Dock skulle på Ryggen han bära sin Bin,
 Från de underjordiska Riken,
 Med wilkor, at hwarest han månne gå fram,
 Der fick han tillbaka ej såda, (p)
 Men Henne til plåga och Honom til skam,
 Så sågo tillbaka de båda.

23.

Strax kullra hon baklängs i Puttene nid,
 Och kom sedan aldrig tillbaka,
 Han hant wäl upføre; dock blef det derwid,
 At aldrig mer såda sin Måka:
 När Troja det bygdes, så spelte han så,
 At stenarne luppö på muren;
 Ja träna upryktes och började gå,
 I dantsen med Bocken och Ljuren.

24.

Och aldrig har någon Muscant kunnat ser,
 Så spela på Harpa och Giga;
 Ty när som han spelte så fants icke en,
 Som kunde stå stilla och tiga;
 Dock tror man Starkötter war sådan en kar,
 Som kunde bå spela och buga, (q)
 At tallarna rördes, der såsom han war,
 Så framt icke sagorna ljuga.

Bland flera här funnos jag äfwenleds såg
 Herr Kulle (r) den Stora och Gråtta,
 Han ägde Muntacher så tjocka som tåg,
 Och tycktes med Pilarna mätta;
 Tolf stora järntecken, det såges, han giordt,
 Det ena långt öfwer det andra,
 Jag wille dem tälja, men måste nu fort,
 Til slutet med Sagorna wandra.

Men fäfangt jag hinner ej säja för dig,
 Om Pollo (s) och Nie hans Glickor,
 Ell huru han Sântan (t) skull taga til sig,
 Den gången de pläckade stiefor:
 Ja Sagan om Jofar (u) och Sibilla (x) war
 Så konstigt aftagen som strifwen,
 Och sådes at utaf det kärliga Par,
 Skall Bachus til werlden blitt drifwen.

Hur Argus omsider en Påfogel blitt (y),
 Hwaris ögon på stjertan genfinnes,
 Det har jag derstädes fullkomliga sitt,
 Med mera som jag icke minnes;
 Dock blänker altsammans så härliq och nått,
 Ut knapt någon skadat har maken:
 Tänk! Speglar bevydde på dyraste sätt,
 Der hänga frå Golsfwen til taken.

Ljus: Kronor der blänka af Sålfreret fint,
 Af Porcellin och af Chråstaller,
 Med golfrvens beläggning, så har man ock hint,
 At den sig i Kutor tått faller,
 Ja allestäds bonad och firader ut,
 Som Prästfars Skåplåda plå wara;
 Men Kåra du långtar at höra et slut;
 Ty will jag til trapporna fara.

Der lyser så Kungens som Drottningens måd,
 Af Marmor den bästa i Norden,
 Och påtrar så wida som tjockaste tråd;
 Knappt aldrig nått trappa är worden,
 Så konstigt beprydder och artigt anlagd,
 Som dese de båge mån gifwas,
 At hade jag icke der blifwit försagd,
 Nog skulle de bättre beskrifwas.

Nu medan jag wille i trapporna gick,
 Och tänkte at leda mig neder,
 Kung Christjan Hin Klipping jag åståda fick,
 Afmålad enögder och wreder.
 De Andre Regenter belagrade fans;
 Men denne med Bila, Bålstocken,
 Och Mordiska Spiut för Krona och Krans,
 Ty hastade jag mig med Stocken.

Man sade, at denne låt brinna det Slott,
 Som nu uti fågring högt blänker,
 Och at han de grymmaste mordnen begått,
 Som allan hans Höghet fördränker;
 Ty kasta jag öga på Birger en Jarl,
 Som Slottet och Staden funderat:
 Kom sedan at skåda den Atttonde Carl,
 Som fåckt uti faran regerat.

Säg åfen Herr Sten, som samm med sin häst,
 Til Slottet då Christjan beladet:
 Gick neder, såg Gustaf, som wördades måst,
 För det han afwände blod:badet,
 Och förde Tyrannen och Påfwen sin kos,
 Och Swerge i säkerhet stålde,
 Och bragte den Lutheriska läran til oss,
 Samt stäckte Gråmunkernas wälde.

Nu mån jag stod nedre och skådade pån,
 Som frälste vårt Rike frå plåga,
 Så såg jag Kung Adolph hans wärdige Son,
 Til Slottet med Drottningen råga.
 Hwar Sjal uti Stockholm högst gladdes deråt,
 Och jag huru liten och ringa,
 Blef wärdig at skåda den härliga ståt,
 Som fågnad och glädje frambringat.

Jag for up för trappan och stälte mig der
 Som Rungen han täcktes framstiga:
 Han ledde wår Drottning, Ulrica så får
 De skulle nu Slottet inwiga:
 Kron-Printsen med bägge Urf-Printsarna små
 Tillika med lilla Printsesan,
 Rätt like GUDS Unglar der mände ock gå
 Utsmyckte frå foten til Hjesan.

Der funnos Riks-Råden och Herrskaper fler
 Jag tror ifrå werldenes ånda;
 Ty hopen den öktes alt mera och mer,
 Men alla mig woro okända,
 Och alla lyckönskade uppå sitt sätt,
 Tills maten skull blifwa inburen;
 Då speltes finurligt til hwar och en rätt,
 Af Sölsmidde Rårar, på Luren (z).

Jag wille se Stockholm; ty gick jag upför
 En trappa så hjfliga långer,
 Tills åntlin omsider jag fant på en dörr,
 Som bar til en glugger helt trånger,
 Der hant jag upføre och Staden besåg,
 Med alla des kyrkor och Hamnar,
 Samt huru beqwåmligt han åfwenleds låg
 Wid Sjön och små holmar omfamnar.

Allt tafet på Slottet der såsom jag stog,
 War blott utaf Kopparen röda,
 Så tjocker och stadig som någon en plog,
 Med råmmor för warnet at flöda,
 Och Gallror så ritom som innom beprydt,
 Att ingen må falla tillbaka.
 Nog måste den Herren sin hjerna ha brydt,
 Som kunnat des bygnad utstaka.

Jag sade, kan Menniskor bygga en Borg,
 Som lysar så härlig och präktig,
 Wißt borde förglömmas all plåga och sorg,
 När Skaparen är mera mågtig,
 Som konstigt har satt all Himmels häbr,
 Att wandra, omhvälsfwas och lysa:
 Fullsäkert han wårdnad om Menniskan bär,
 Som mände hans Beläte lysa.

Nu slutades Dagen och Solen gick ner,
 Och Stjernorna började blänka;
 Ty gick jag af Slottet, i folje med fler,
 Och lärde, med wördnad betänka
 De under och godhet, som Himmelen gjordt,
 Mot Swerge af åldriga tider.
 Jag sade: Kanwater, kom låtom of fort
 Och tacka Förshnen så blider.

Så kom nu min Mario til Staden sku wi,
 Och Templets invigning beståda,
 Der får Du all sägring och lystmåte si?
 Hon Indig, lät Fästmannen råda,
 Och for med sin Rose och såg på den Ståt,
 Och böner til Himmelen sände,
 Samt gladdes åt spelet, som hölts efteråt,
 Och önskte den aldrig fått ånde.

41.

Men Himlarnas Herre, som leder och för
 Det luanaste wäder fring jorden!
 Och blott med en wink de stormer upbror,
 Som driswas i kallaste Norden.
 Du hwålsfiver om Riken och bryter kull Slott;
 Men hågnar dem hwilka dig tjena;
 Wårt Konunga-hus Du förinna alt godt,
 Och Swerge Din ynnest förlåna!!!

(a) Riksföreståndaren Birger Jarl hafwer emellan år 1252 och 1260 låtit upbygga Stockholms Stad, then han med Murar och Torn befäste, men wid Stadens Norra ånda på en hög Sandbacka wid gamla Stockfjund, nu kalladt Norra-ström, lät han bygga et dråpeliga starkt, wäl belägit och wäl befästadt Slott, som bestadt af förträffliga starka murar, många rum och åtskilliga torn, af hwilka det största och högsta hetat Bjärnan, men ifrån R.

Johan den Tredies tid blifwit kalladt Tre Kronor.
 Det hafwer undergått många förändringar genom
 wåd=eld, ombyggande &c. äro den berömde Bi-
 fskopens Herr Doctor Rhyzelii egne ord i des
 Suiogothia Munita pag. 178. och 180. Lau-
 rentius Laurinus i sin korta Swerges Chronika
 säger; det Anno Christi 1260. begynte Herr Birger
 Jarl bygga Stockholm, samt at den Staden af-
 brunnit år 1297. 1330. 1407. då 400 menniskjor
 i elden omkommo, samt 1419, då många Swånffe
 i elden upbrunno, tillika med gamla Handlingars
 böcker och bref, samt 1552. i Nov. månad; men om
 Slottet äfwen då kommit at brinna nämnes icke,
 förutan år 1330. Dock finnes at det ock
 brunnit med mycket folk derinne, den tid Johan Ar-
 neson war Slottslofwen, hwilket skjedde igenom
 K. Christierns folk, då ock bemalte Joh. Arne-
 sons Hustru upbrann. Se Rim=Ehr. pag. 582.
 Den sista branden skjedde år 1697 den 7 Maji om
 iusa dagen. Se Ryzel. Suiog. Mun. b) Konung
 Björn 3. K. Eric 9. K. Gustaf 1. och K. Gust.
 Adolph. (c) Apelles. (d) En Assian. (e) En Af-
 frican. (f) En American. (g) En Europe. (h) Cro-
 codylen. (i) Hajen. (k) Sirenen. (l) Vulcanus.
 (m) Mars. (n) Dryheus. (o) Eurydice. (p) Bir-
 gill 4. Georg. och Ovid. l. 10. Metam. (q) En
 mycket namnkunnig Hjelte. (r) Hercules. (s) A-
 pollo. (t) Daphne. (u) Jupiter. (x) Semele,
 (y) Aristoris Son, som sades hafwa 100:de ögon.
 (z) Trumpeten.

3/105/44